

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. 2568 ของจังหวัดระยอง

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 79 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ตามหนังสือ ที่ กค 0409.4/ว 23 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2562 เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 8 พ.ศ. 2553 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 ที่กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์

6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

1) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

2) เพื่อป้องกันความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

4) เพื่อกำหนดมาตรการ กิจกรรมในการจัดการความเสี่ยงและมีการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง

5) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็นระบบในทิศทางเดียวกัน

3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

3.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

1) ภัยธรรมชาติ (Natural Environment)

2) เศรษฐกิจ (Economic)

3) การเมือง (Political)

4) สังคม (Social)

5) เทคโนโลยี (Technological)

3.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1) คณะผู้บริหาร/กลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)

2) โครงสร้างองค์กร (Structure) ที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจ

3) รูปแบบการปฏิบัติงาน (System) กระบวนการ /การบริหารจัดการ การกำหนด นโยบายแผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน การติดตมประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

4) บุคลากร (Staff) การจัดการทรัพยากรมนุษย์

5) ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) ของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ

6) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานในองค์กร

7) ค่านิยมร่วม (Shared Values) ของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกันในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนหากไม่มีค่านิยมร่วมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการ

4. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระการทำงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตามหลักภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทวน post-decision

5. กรอบการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

รูปแบบการประเมินความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) จำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (S: Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการ ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

2) ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (O: Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ หรือหลักวิชาการ การไม่มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (F: Financial Risk) เป็นความเสี่ยงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หลักวิชาการที่กำหนดไว้ หรือไม่มีความรู้ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ การจงใจละเว้น ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

4) ความเสี่ยงด้านกฎหมายระเบียบหรือที่เกี่ยวข้อง (C: Compliance Risk) เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้หรือระเบียบ กฎหมายข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน หรือไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ สถานการณ์ปัจจุบัน (ระเบียบล้าหลัง)

การบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission)

1) สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร (Internal Environment) เช่น นโยบายของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม อำนาจหน้าที่ ความรู้ความสมารถ ทักษะของบุคลากร กระบวนการบริหารงานทรัพยากรทางการบริหาร ระเบียบกฎหมาย สารสนเทศ การติดตามประเมินผล ฯลฯ

2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

3) การบ่งชี้เหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

4) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการจำแนกและจัดลำดับการประเมินความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

5) การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กรและประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงไปแก้ไขด้วยวิธีการอันเหมาะสมด้วยวิธีการ 4 วิธี ดังนี้

5.1 การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Avoidance) หมายถึง การเลิกหรือไม่กระทำในอันที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสี่ยง

5.2 การควบคุมความสูญเสีย (Risk Reduction) มี 2 วิธี คือ 1) การป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย 2) การควบคุมความรุนแรงของความสูญเสียมิให้มีผลกระทบในวงกว้าง

5.3 การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) คือ วิธีการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

5.4 การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือ การยอมรับว่าการดำเนินงานขององค์กรมีความเสี่ยงในบางประเด็น เป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ หรือน่าจะเกิดขึ้นน้อย โดยมีวิธีการหรือสามารถป้องกันได้ไม่เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นจนไม่สามารถยอมรับได้

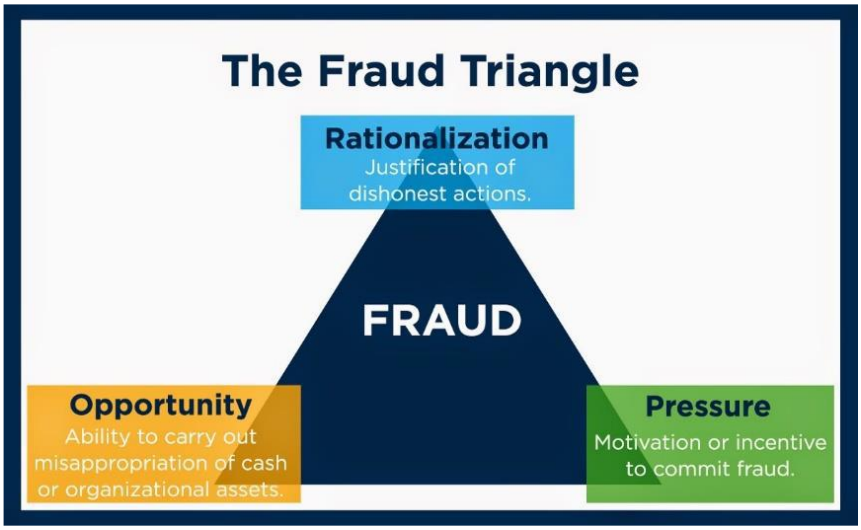
6) กิจกรรมการควบคุม (Control Actives) คือการกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่าง ๆ ที่จะกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

7) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือ ระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่ดีมีคุณภาพ

8) การติดตามประเมินผล (Monitoring) คือ การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำองค์กรว่าระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ถือหรือปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือไม่มีประเด็นใดสมควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือดียิ่งขึ้นไป

6. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) ตามหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R. Cressey (1940) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาและอาชญวิทยาชาวอเมริกัน ได้ให้สมมติฐานไว้ในหนังสือชื่อ Other's People Money

7. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

จังหวัดระยองจะแบ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

2) ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

3) ความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

4) ความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคล

นิยามที่เกี่ยวของกับการบริหารจัดการความเสี่ยง	
ศัพท์เฉพาะ	**คำอธิบาย**
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจจะเกิดขึ้น
	ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรบสินบน หรืออาจการก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	ปัญหา หรือความต้องการ: ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัสของการ ให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมีมูลค่าเท่าใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกระบบ หรืออาจมีการเอื้อ ประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
สินบน Bribery	สินบน Bribery ISO 37001: ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้การรับ การเรียกร้องผลประโชนที่ไม่สมควร ไม่วาจะมีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทน เพื่อให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น
ของขวัญ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหนาที่ของรัฐ พ.ศ. 2565)	เงิน ทรัพยสิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แกกันเพื่ออัธยาศัยไมตรี ให้เป็นรางวัลให โดยเสนหา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึง ประโยชนอื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เชน การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่ จัดไวสำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพยสินหรือการได้รับบริการ หรือการรับการฝกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกคาใช่จ่ายใน การเดินทาง หรือทองเที่ยว คาที่พัก คาอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และ ไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ลวงหนา หรือการคืน เงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง

นิยามที่เกี่ยวของกับการบริหารจัดการความเสี่ยง	
ศัพท์เฉพาะ	**คำอธิบาย**
การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา	มาตรา 128 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543 ข้อ 3 ให้นิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน
ประเด็นความเสี่ยง	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะความเสี่ยงในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยง (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยง ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยง จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความ เสี่ยง (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนงานหรือโครงการ

8. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยง มี 5 ขั้นตอน

1) การคัดเลือกกระบวนงาน หรือขั้นตอนการทำงาน

2) การระบุประเด็นความเสี่ยง

3) การกำหนดเกณฑการประเมินความเสี่ยง

4) การประเมินความเสี่ยง

5) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการ

จังหวัดระยองจะแบ่งความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ ประกอบด้วย 4 ประเด็น ดังนี้

1) ความเสี่ยงด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

2) ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ

3) ความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

4) ความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ 2 การระบุประเด็นความเสี่ยง

ตารางระบุความเสี่ยง (Known factor และ Unknown factor)

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
	Known factor (ความเสี่ยงที่เคยเกิด)	Unknown factor (ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิด)
ความเสี่ยงด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. 2558		
เรียกรับเงินจากผู้ติดต่อขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาต ประกอบธุรกิจโรงแรมในพื้นที่จังหวัด		✓
ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจทางกฎหมายหรือการให้บริการตามภารกิจ		
เรียกรับเงินจากบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่มายื่นคำขอสัญชาติไทยหรือแปลงสัญชาติอื่นมาเป็นสัญชาติไทย หรือขอออกบัตรประชาชน		✓
ความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง		
เรียกรับเงินจากผู้เสนอราคาหรือผู้รับจ้างเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเลือกผู้เสนอราคา หรือผู้รับจ้างดังกล่าวเข้าเป็นคู่สัญญาในการทำสัญญาจ้างในโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน		✓
ความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคล		
เรียกรับเงินหรือผลประโยชน์กหรือทรัพย์สินหรือสินน้ำใจจากผู้เข้าสอบ เพื่อแลกกับการช่วยเหลือในการเผยแพร่ข้อสอบ คะแนนสอบสัมภาษณ์ ในกรณีการสรรหาบุคลากรของลูกจ้าง /พนักงานราชการ/ข้าราชการ		✓

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง

หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง 2 ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

■ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

■ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน ทั้งนี้หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงตามความเหมาะสมของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์โอกาสเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำการให้หรือรับสินบนมากกว่า 5 ครั้งต่อปี
4	สูง	โอกาสเกิดการกระทำการให้หรือรับสินบนไม่เกิน 4 ครั้งต่อปี
3	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำการให้หรือรับสินบนไม่เกิน 3 ครั้งต่อปี
2	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำการให้หรือรับสินบนไม่เกิน 2 ครั้งต่อปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำการให้หรือรับสินบนไม่เกิน 1 ครั้งต่อปี

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ 500,000 บาท ขึ้นไป
4	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 500,000 บาท
3	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท
2	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 10,000 บาท
1	น้อยมาก	ความเสียหาย 1,000 บาท หรือน้อยกว่า

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางด้านการเงิน

ระดับ	ผลกระทบที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกลงโทษชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบ ความเสียหายที่เกิดขึ้น
4	สูง	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าว อย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
3	ปานกลาง	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
2	น้อย	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
1	น้อยมาก	- แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
1	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = โอกาส x ผลกระทบ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สามารถประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของจังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการอนุมัติ อนุญาต ประเด็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ ประเด็นการจัดซื้อจัดจ้าง และประเด็นการบริหารงานบุคคล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต / เหตุการณ์ความเสี่ยง	Risk Score		
	Likelihood	Impact	Risk Score
ประเด็นด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558			
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองอาจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย ละเว้นการตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียด โดยแลกกับการรับสินบนหรือผลประโยชน์อื่นจากการอนุมัติอนุญาตให้เป็นไปตามที่ผู้ประกอบการยื่นขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการต้องการ	1	3	**3 (ต่ำ)**
ประเด็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองอาจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย กรอบระยะเวลาและขั้นตอนที่กำหนด รวมทั้งมีการเลือกปฏิบัติ โดยไม่คำนึงถึงหลักความเสมอภาค หรืออาจมีการรับสินบน/รับทรัพย์สินประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับการใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการตามระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	1	3	**3 (ต่ำ)**
ประเด็นการจัดซื้อจัดจ้าง			
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองเรียกรับเงินจากผู้เสนอราคาหรือผู้รับจ้างเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเลือกผู้เสนอราคา หรือผู้รับจ้างดังกล่าวเข้าเป็นคู่สัญญาในการทำสัญญาจ้างในโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน	4	2	**4 (ปานกลาง)**

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต / เหตุการณ์ความเสี่ยง	Risk Score		
	Likelihood	Impact	Risk Score
ประเด็นการบริหารงานบุคคล			
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์กหรือทรัพย์สินหรือสินน้ำใจจากผู้เข้าสอบ เพื่อแลกกับการช่วยเหลือในการเผยแพร่ข้อสอบ คะแนนสอบสัมภาษณ์ ในกรณีการสรรหาบุคลากรของลูกจ้าง/พนักงานราชการ/ข้าราชการ	3	3	**3 (สูง)**

ขั้นตอนที่ 5 การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของจังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของจังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ข้างต้น วิเคราะห์แล้วว่า ยังคงมีความเสี่ยงการทุจริตที่จำเป็นต้องมีการจัดการ โดยกำหนดแนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองละเว้นการตรวจสอบเอกสารอย่างละเอียดโดยแลกกับการรับสินบนหรือเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นจากการอนุมัติอนุญาตให้เป็นไปตามที่ผู้ประกอบการยื่นขออนุญาตจัดตั้งสถานบริการ หรือสถานประกอบการอื่น ๆ	3 (ต่ำ)	1. ให้มีการรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้และการรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการประจำจังหวัดระยอง 2. จัดทำคู่มือตัวอย่างการกรอกเอกสารใบคำขอ ให้ละเอียดและเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจ โดยอาจจัดทำในรูปแบบแผ่นพับ หรือสื่ออื่นๆ เพื่อมอบหรือประชาสัมพันธ์ให้กับ ผู้ประกอบการที่มาติดต่อ ณ สถานที่ให้บริการ	ทั้งปีงบประมาณ	ส่วนราชการทุกส่วนราชการที่มีภารกิจการออกใบอนุญาต
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองเรียกรับเงินจากบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนที่มายื่นคำขอสัญชาติไทยหรือแปลงสัญชาติอื่นมาเป็นสัญชาติไทย หรือขอออกบัตรประชาชน	3 (ต่ำ)	การเน้นย้ำไม่ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกคนรับสินบน/รับทรัพย์สินประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับการใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการตามระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ทั้งปีงบประมาณ	ส่วนราชการทุกส่วนราชการ

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองเรียกรับเงินจากผู้เสนอราคาหรือผู้รับจ้างเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเลือกผู้เสนอราคาหรือผู้รับจ้างดังกล่าวเข้าเป็นคู่สัญญาในการทำสัญญาจ้างในโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน	**4 (ปานกลาง)**	1. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจใกล้เคียงกัน 2. หน่วยงานกำชับให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตาม พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	ทั้งปีงบประมาณ	ส่วนราชการทุกส่วนราชการ
บุคลากร/เจ้าหน้าที่รัฐของจังหวัดระยองเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์กหรือทรัพย์สินหรือสินน้ำใจจากผู้เข้าสอบ เพื่อแลกกับการช่วยเหลือในการเผยแพร่ข้อสอบ คะแนนสอบสัมภาษณ์ ในกรณีการสรรหาบุคลากรของลูกจ้าง/พนักงานราชการ/ข้าราชการ	**3 (สูง)**	1. แต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาข้อสอบและ ให้คณะกรรมการดูแลรักษาข้อสอบตลอดเวลาจนถึงเวลาส่งข้อสอบ 2. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ ระดับหัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน ผู้มีระสบการณ์ในสายงาน ต่างๆ	ทั้งปีงบประมาณ	ส่วนราชการทุกส่วนราชการ